

Wilde Eend in duikvlucht?

Populatieontwikkeling Wilde Eend en Krakeend
onder de loep

Julia Stahl, Loes van den Bremer,
Hans Schekkerman, Henk van der
Jeugd & Chris van Turnhout

Foto: Harvey van Diek

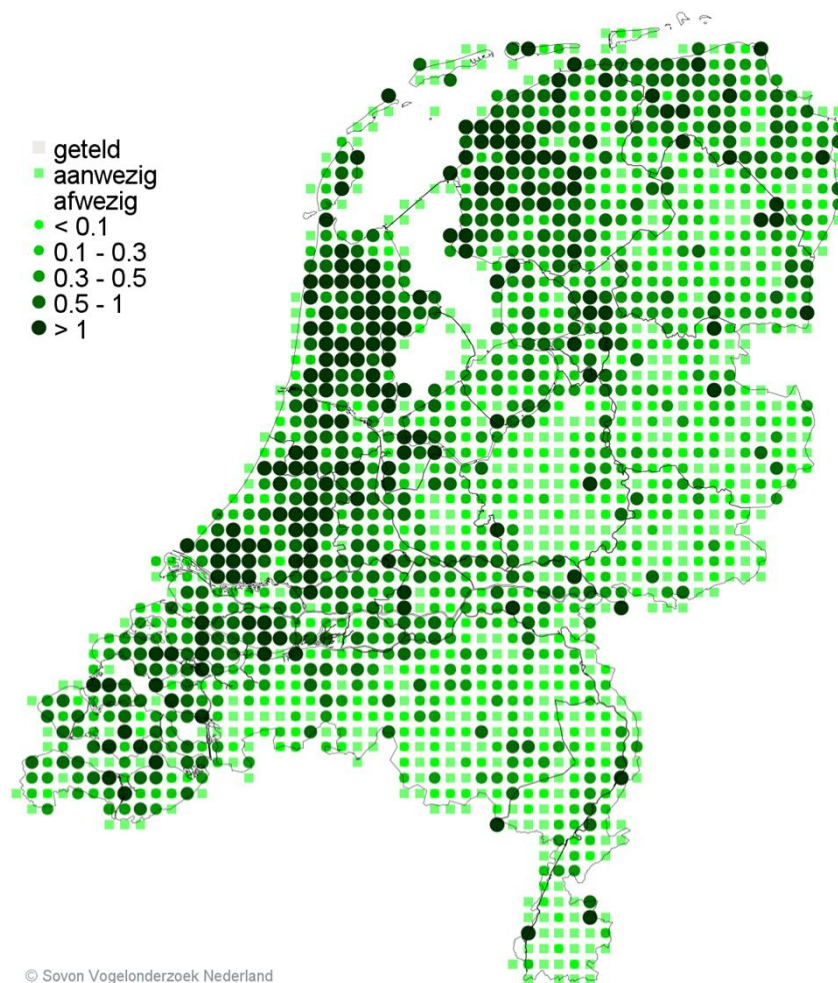
A young child with light hair, wearing a red hooded jacket, dark blue pants, and green patterned boots, stands on a grassy bank. The child is looking towards a pond where several ducks are gathered. The pond has a fountain in the background. The grass is green with some fallen leaves.

Verdwijnt de wilde eend uit de natuur?
(Trouw 08/03/16)

**Steeds minder eenden in
Nederland en niemand weet
hoe dat komt**
(nos.nl 07/03/16)

Wordt de wilde eend de nieuwe huismus?
(metronieuws.nl 09/03/16)

Minder wilde eenden door medicijnen in het water?
(omropfryslan 07/03/16)

© Sovon Vogelonderzoek Nederland
gemaakt op 20-01-2017 10:29:19

Voorlopige Atlaskaart broedvogels 2013-2015
(Punttellingen, gemiddeld aantal)

Wilde Eend nog steeds wijd
verbreid en talrijk

Schatting tweede
broedvogelatlas (1998-2000):
350.000-500.00 paren

Foto: Harvey van Diek

Waarom onderzoek Wilde Eend?

- Afname als broed- en wintervogel
- Contrast omringende landen (broedpopulatie)
- Oorzaken onbekend
- Waarom neemt ecologisch nauw verwante soort, de Kraakeend, niet af?

Deze studie:

- Bundeling bestaande kennis
- Analyse nestsucces en overleving
- Mogelijke oorzaken?

Foto: Harvey van Diek

Afschotcijfers in analyse betrokken (data de Jagersvereniging)

(Wilde Eend vrij bejaagbaar van 15 augustus t/m 31 januari)

Handje helpen

Lex Verbeek noemde al dat jagers de eenden best een handje kunnen helpen door zich te focussen op het afschot van woerden. **Willem van Dijk** is het daarmee eens. 'Bejaag de woerden een maandje langer dan nu is toegestaan, óf stop eerder met het bejagen van eendjes', merkt hij op. 'Afschot heeft naar mijn idee zeker een invloed op de slechter wordende stand. In mijn jachtgebied in Voorne-Putten heb ik al van jongs af aan veel eenden kunnen bejagen, ze waren volop aanwezig. Er moest vaak worden opgetreden om schade te beperken. Die tijd is al jaren voorbij. Voor het vierde jaar op rij bejaag ik helemaal geen eenden, omdat de stand het niet toelaat. Het is naar mijn mening onverantwoord.'

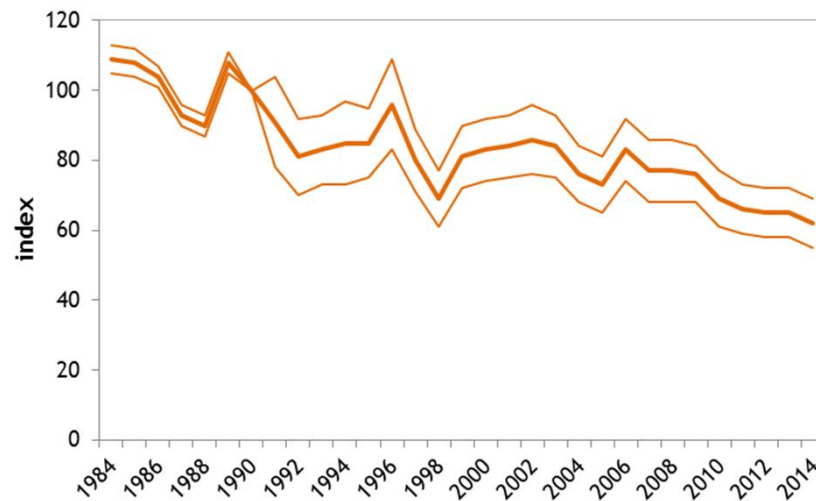
f WILT U VERDER DISCUSSIËREN MET RUIM 2000 ANDERE LEDEN VAN DE JAGERSVERENIGING? MELD U AAN BIJ ONZE FACEBOOK

Foto: Jan Wouda

22 De Jager #11 - augustus 2016

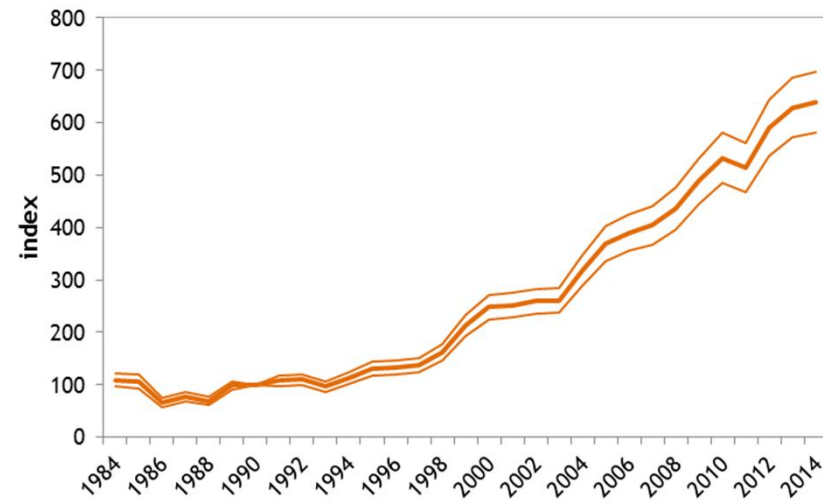
Populatieontwikkeling

Wilde Eend - broedpopulatie

Ca. 30% afname sinds 1990

Krakeend - broedpopulatie

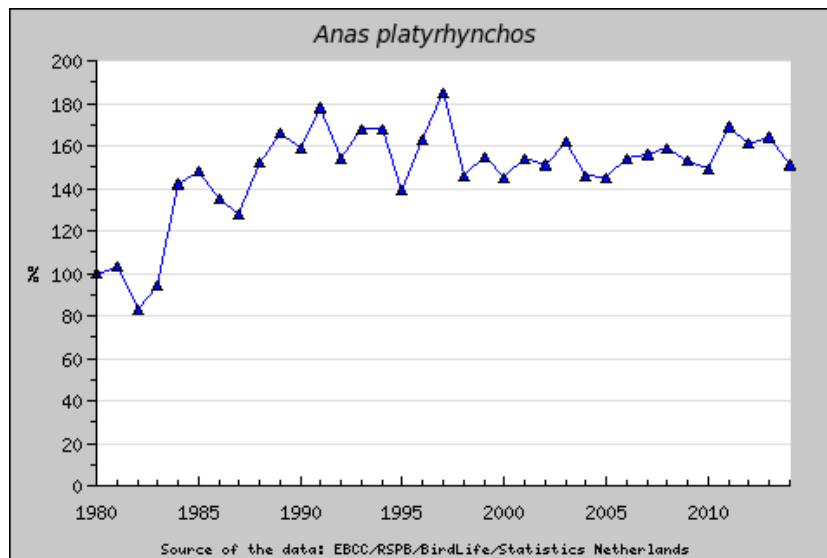

Verzeenvoudigd sinds 1990

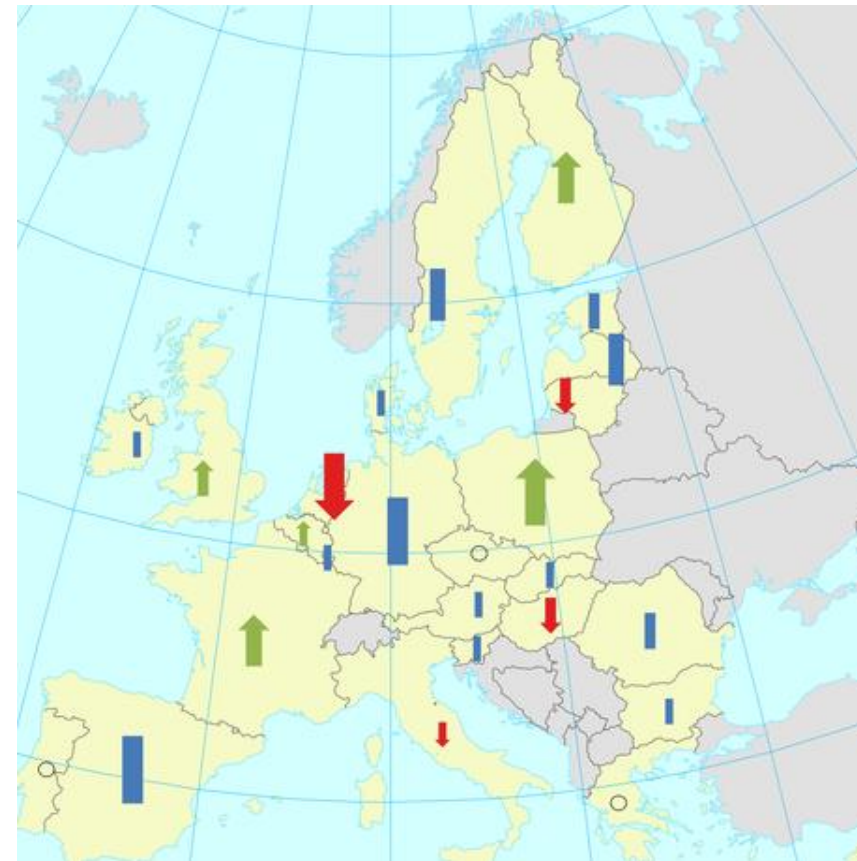
(Data Sovon/CBS, NEM)

Populatieontwikkeling

Afname broedpopulatie kent geen
parallel met buurlanden

Bron: ebcc.info

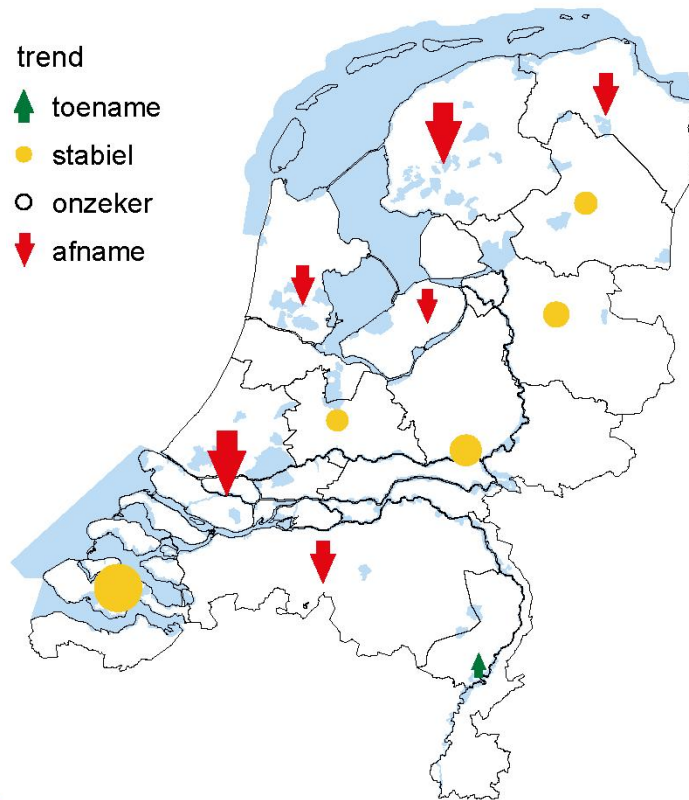

Bron: bd.eionet.europa.eu

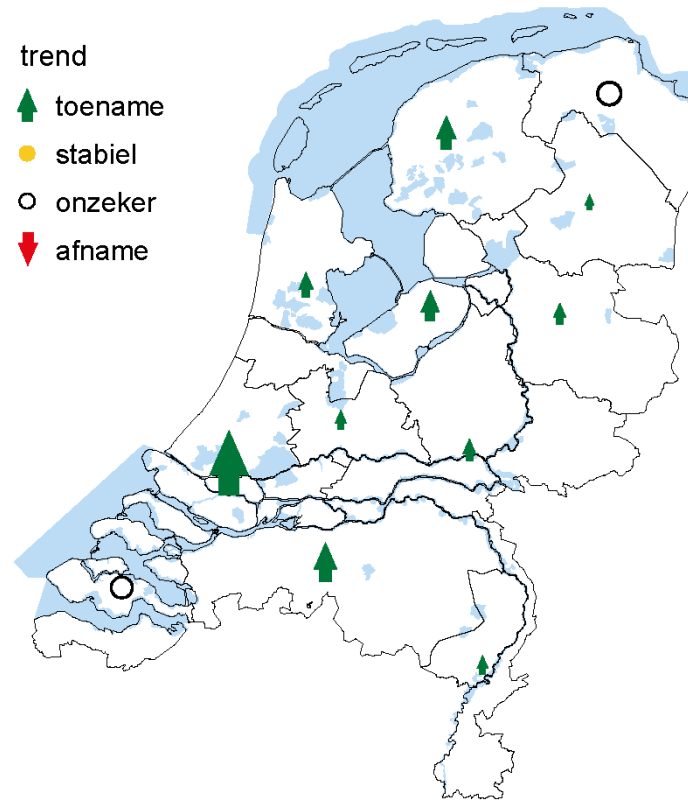
→ sturende factoren in eigen land

Populatieontwikkeling

Wilde Eend - winterpopulatie

Krakeend - winterpopulatie

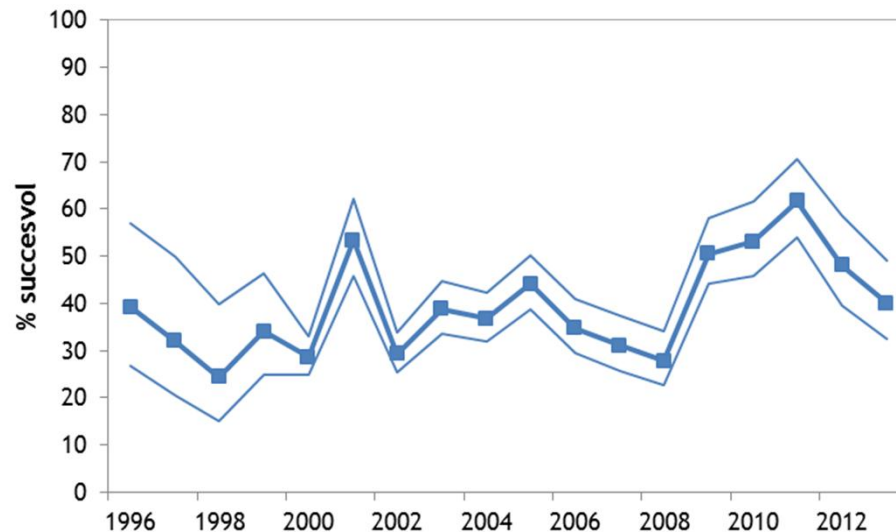
(Data Sovon/CBS, NEM)

Reproductie

Nestsucces Wilde Eend:

- gemiddeld 38% in periode 1996-2014 (n=9250 nesten)
- sterke schommelingen, maar geen zichtbare afname

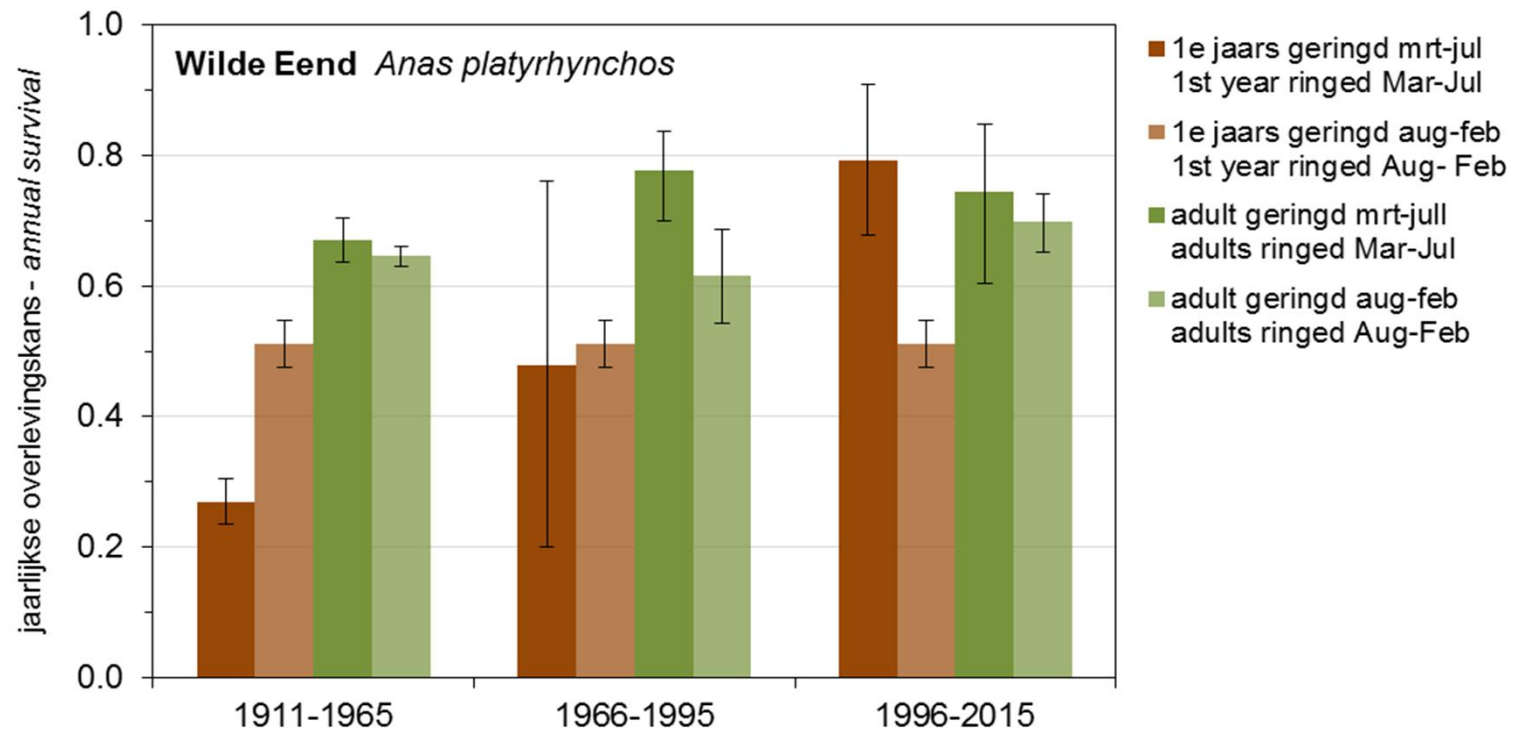
LET OP: betreft alleen nestfase, niet opgroeifase kuikens!

(Data Sovon/CBS & Landschappen.nl)

Overleving

Jaarlijkse overleving van in Nederland geringde Wilde Eenden toegenomen, vooral onder de eerstejaars vogels.

Overleving

Toename overleving hangt samen met afname van jachtdruk, blijkt uit:

- de bij ringterugmeldingen opgegeven doodsoorzaken
- de beschikbare afschotcijfers en vangstcijfers

Mogelijke verklaringen afname

Demografisch gezien probleem Wilde Eend niet in nestsucces of de overleving.

Leidt tot twee mogelijke mechanismen achter populatieafname:

1. Een laag of afnemend opgroeisucces van kuikens en/of net vliegvlugge eenden
2. Emigratie van volgroeide vogels uit de Nederlandse broedpopulatie

Foto: Arjan Boele

	Wilde Eend 	Krakeend
Legdatum	13 april	3 mei
Legselgrootte	7,5 (n=8027)	7,4 (n=1084)
Nestsucces	37,7% (n=6460)	40,6% (n=729)
Jongen per succesvol nest	8,1 (n=3676)	7,9 (n=556)
Jongen per broedpoging	3,1 (n=3676)	3,2 (n=556)
Overleving adulten	65-69%	62-67%
Overleving eerstejaars	51-52%	51-55%

Wilde Eend vs. Krakeend

- Ondanks gelijke nestsucces en iets betere overleving van Wilde Eend t.o.v. Krakeend neemt Wilde Eend af:
 - suggereert dat verschil tot stand komt in de overleving van kuikens en/of net vliegvlugge juvenielen

Foto: Hans Schekkerman

Kuikenfase de sleutel?

Mogelijke problemen Wilde Eend in kuikenfase:

- Afname voedselbeschikbaarheid (insecten en andere ongewervelden)
- Groot scala aan predatoren

Wellicht toch belangrijke verschillen in leefwijze en ecologie tussen Wilde Eend en Kraakeend tijdens de kuikenperiode en/of kort daarna.

Foto: Hans Schekkerman

Soepeend of Wilde Eend?

- Onbekend in hoeverre hybridisatie met Soepeenden genetische effecten teweeg kan brengen bij Wilde Eend.
- Behoefte aan duidelijke (tel)richtlijnen (verschil 'soep' en 'zuiver' in praktijk echter lastig...)

Foto's: Hans Schekerman

Toekomst

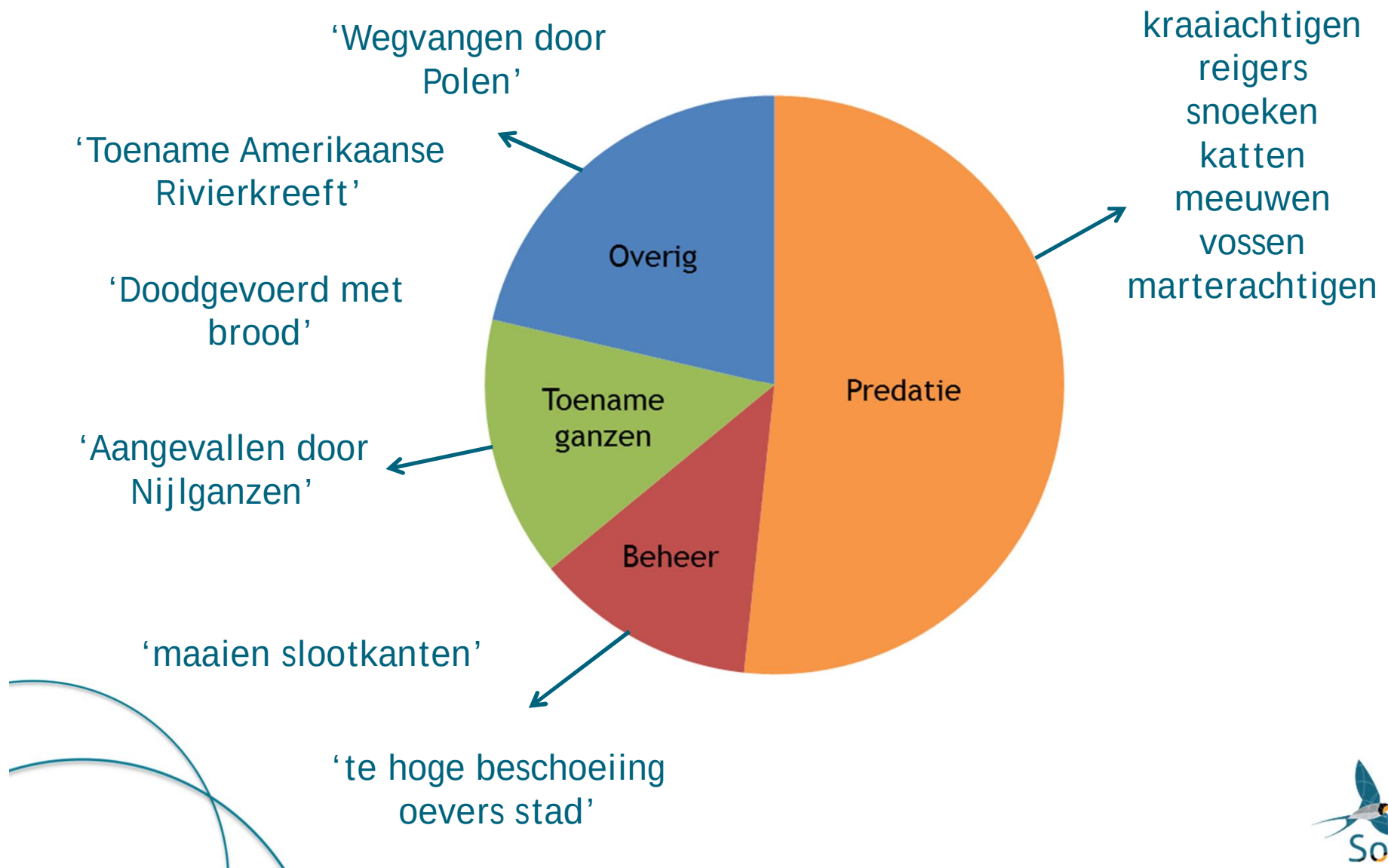
Nader onderzoek kuikenfase:

- Hoeveel eendenkuikens bereiken de vliegvlugge leeftijd?
- In welke (micro)habitats houden eendenfamilies zich op, waar foerageren kuikens en op welk voedsel?
- Hoe verschillen Wilde Eend en Krakeend in deze aspecten?
- Beter onderscheid soepeenden

Foto: Hans Schekkerman

‘Wisdom of the crowd’

Vragen?

Dit onderzoek is uitgevoerd in
opdracht van het ministerie van
EZ en BIJ12